

Πρὸς Τίτον

Παῦλος, δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ πίστιν **1**

ἐκλεκτῶν¹ θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν² ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν,³ ἐπ' ἐλπίδι **2**

ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο⁴ ὁ ἀψευδὴς⁵ θεὸς πρὸ⁶ χρόνων αἰωνίων, **3**

ἐφανερώσεν⁷ δὲ καιροῖς ἰδίαις τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι⁸ ὃ

ἐπιστεύθη ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν⁹ τοῦ σωτῆρος¹⁰ ἡμῶν θεοῦ, Τίτῳ¹¹ **4**

γνησίῳ¹² τέκνῳ κατὰ κοινὴν¹³ πίστιν: χάρις, ἔλεος,¹⁴ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ

πατρός, καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος¹⁰ ἡμῶν.

Τούτου χάριν¹⁵ κατέλιπόν¹⁶ σε ἐν Κρήτῃ,¹⁷ ἵνα τὰ λείποντα¹⁸ ἐπιδιορθώσῃ,¹⁹ **5**

καὶ καταστήσῃς²⁰ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διαταξάμην:²¹ **6**

εἴ τίς ἐστιν ἀνέγκλητος,²² μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν

κατηγορίᾳ²³ ἄσωτίας²⁴ ἢ ἀνυπότακτα.²⁵ Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον²⁶ **7**

ἀνέγκλητον²² εἶναι, ὡς θεοῦ οἰκονόμον:²⁷ μὴ αὐθάδῃ,²⁸ μὴ ὀργίλῳ,²⁹ μὴ

πάροινον,³⁰ μὴ πλήκτην,³¹ μὴ αἰσχροκερδῆ,³² ἀλλὰ φιλόξενον,³³ **8**

φιλάγαθον,³⁴ σώφρονα,³⁵ δίκαιον, ὁσιον,³⁶ ἐγκρατῆ,³⁷ ἀντεχόμενον³⁸ τοῦ **9**

¹ ἐκλεκτός, chosen, elect. ² ἐπίγνωσις, εὐσ, ἡ, knowledge, discernment. ³ εὐσέβεια, ας, ἡ, godliness, piety. ⁴ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁵ ἀψευδής, unable to lie, truthful. ⁶ πρὸ, before (gen), before. ⁷ φανερώω, reveal, manifest. ⁸ κήρυγμα, τος, τό, proclamation, preaching. ⁹ ἐπιταγή, ἡς, ἡ, command, commandment. ¹⁰ σωτῆρ, ἡρος, ὁ, savior, deliverer. ¹¹ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ¹² γνήσιος, genuine, true. ¹³ κοινός, common, unclean. ¹⁴ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹⁵ χάριν, in favor of, for the pleasure of. ¹⁶ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁷ Κρήτη, ης, ἡ, Crete. ¹⁸ λείπω, leave, leave behind. ¹⁹ ἐπιδιορθώω, set right, correct in addition. ²⁰ καθίστημι, set, constitute. ²¹ διατάσσω, command, give orders to. ²² ἀνέγκλητος, above reproach, blameless. ²³ κατηγορία, ας, ἡ, accusation, charge. ²⁴ ἄσωτία, ας, ἡ, dissipation, debauchery. ²⁵ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ²⁶ ἐπίσκοπος, ου, ὁ, superintendent, overseer. ²⁷ οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ²⁸ αὐθάδης, self-willed, stubborn. ²⁹ ὀργίλος, inclined to anger, quick tempered. ³⁰ πάροινος, ου, ὁ, addicted to wine, drunken. ³¹ πλήκτης, ου, ὁ, bully, contentious person. ³² αἰσχροκερδής, greedy of base gain, avaricious. ³³ φιλόξενος, hospitable. ³⁴ φιλάγαθος, loving what is good. ³⁵ σώφρων, self-controlled, sensible. ³⁶ ὁσιος, righteous, pious. ³⁷ ἐγκρατής, self-controlled, disciplined. ³⁸ ἀντέχεσθαι, hold, hold fast.

κατὰ τὴν διδαχὴν¹ πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς² ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ
 διδασκαλίᾳ³ τῇ ὑγιαίνουσῃ,⁴ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας⁵ ἐλέγχειν.⁶

Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι,⁷ ματαιολόγοι⁸ καὶ φρεναπάται,⁹ 10
 μάλιστα¹⁰ οἱ ἐκ περιτομῆς,¹¹ οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν¹²: οἵτινες ὅλους οἴκους 11
 ἀνατρέπουσιν,¹³ διδάσκοντες ἅ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ¹⁴ κέρδους¹⁵ χάριν.¹⁶ 12
 Εἰπέν τις ἐξ αὐτῶν, ἴδιος αὐτῶν προφήτης, Κρήτης¹⁷ ἀεὶ¹⁸ ψεύσται,¹⁹
 κακὰ θηρία,²⁰ γαστέρες²¹ ἀργαί.²² Ἡ μαρτυρία²³ αὕτη ἐστὶν ἀληθής.²⁴ Δι' 13
 ἣν αἰτίαν²⁵ ἔλεγχέ⁶ αὐτοὺς ἀποτόμως,²⁶ ἵνα ὑγιαίνωσιν⁴ ἐν τῇ πίστει, μὴ 14
 προσέχοντες²⁷ Ἰουδαϊκοῖς²⁸ μύθοις,²⁹ καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων
 ἀποστρεφόμενων³⁰ τὴν ἀλήθειαν. Πάντα μὲν καθαρὰ³¹ τοῖς καθαροῖς³¹ 15
 τοῖς δὲ μεμιασμένοις³² καὶ ἀπίστοις³³ οὐδὲν καθαρὸν³¹: ἀλλὰ μεμíanται³²
 αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς³⁴ καὶ ἡ συνείδησις.³⁵ Θεὸν ὁμολογοῦσιν³⁶ εἰδέναι, τοῖς 16
 δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται,³⁷ βδελυκτοὶ³⁸ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς³⁹ καὶ πρὸς πᾶν
 ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.⁴⁰

¹ διδαχή, ἥς, ἡ, teaching, instruction. ² δυνατός, powerful, possible. ³ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ⁴ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ⁵ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ⁶ ἐλέγχω, convict, reprove. ⁷ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ⁸ ματαιολόγος, ου, ὁ, talking idly, and empty talker. ⁹ φρεναπάτης, ου, ὁ, deceiver, misleader. ¹⁰ μάλιστα, especially, most of all. ¹¹ περιτομή, ἥς, ἡ, circumcision. ¹² ἐπιστομίζω, silence, stop the mouth. ¹³ ἀνατρέπω, overturn, upset. ¹⁴ αἰσχρός, shameful, base. ¹⁵ κέρδος, ους, τό, gain, profit. ¹⁶ χάριν, in favor of, for the pleasure of. ¹⁷ Κρής, ητός, ὁ, Cretan. ¹⁸ ἀεὶ, always, ever. ¹⁹ ψεύστης, ου, ὁ, liar, deceiver. ²⁰ θηρίον, ου, τό, wild beast, animal. ²¹ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ²² ἀργός, inactive, idle. ²³ μαρτυρία, ας, ἡ, testimony, witness. ²⁴ ἀληθής, true, unconcealed. ²⁵ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ²⁶ ἀποτόμως, severely, rigorously. ²⁷ προσέχω, take head of, attend to. ²⁸ Ἰουδαϊκός, Jewish, Judaic. ²⁹ μῦθος, ου, ὁ, fable, myth. ³⁰ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ³¹ καθαρός, clean, pure. ³² μιάινω, stain, defile. ³³ ἀπιστος, unbelieving, faithless. ³⁴ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ³⁵ συνείδησις, εως, ἡ, conscience. ³⁶ ὁμολογέω, confess, profess. ³⁷ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ³⁸ βδελυκτός, abhorrent, detestable. ³⁹ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ⁴⁰ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected.

Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει¹ τῇ ὑγιαίνουσῃ² διδασκαλίᾳ·³ πρεσβύτας⁴ νηφαλέους **2**

εἶναι, σεμνούς,⁶ σώφρονας,⁷ ὑγιαίνοντας² τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ

ὑπομονῇ·⁸ πρεσβύτιδας⁹ ὡσαύτως¹⁰ ἐν καταστήματι¹¹ ἱεροπρεπεῖς,¹² μὴ **3**

διαβόλους,¹³ μὴ οἶνω¹⁴ πολλῶ δεδουλωμένους,¹⁵ καλοδιδασκάλους,¹⁶ ἵνα **4**

σωφρονίζωσιν¹⁷ τὰς νέας¹⁸ φιλάνδρους¹⁹ εἶναι, φιλοτέκνους,²⁰ σώφρονας,⁷ **5**

ἀγνάς,²¹ οἰκουρούς,²² ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας²³ τοῖς ἰδίους ἀνδράσιν, ἵνα

μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῇται·²⁴ τοὺς νεωτέρους¹⁸ ὡσαύτως¹⁰ **6**

παρακάλει σωφρονεῖν·²⁵ περὶ πάντα σεαυτὸν²⁶ παρεχόμενος²⁷ τύπον²⁸ **7**

καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ³ ἀδιαφθορίαν,²⁹ σεμνότητα,³⁰

ἀφθαρσίαν,³¹ λόγον ὑγιῆ,³² ἀκατάγνωστον,³³ ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας³⁴ ἐντραπῇ, **8**

μηδὲν ἔχων περὶ ἡμῶν λέγειν φαῦλον.³⁶ Δούλους ἰδίους δεσπόταις³⁷ **9**

ὑποτάσσεσθαι,²³ ἐν πᾶσιν εὐαρέστους³⁸ εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας,³⁹ μὴ **10**

νοσφιζομένους,⁴⁰ ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους⁴¹ ἀγαθὴν, ἵνα τὴν

διδασκαλίαν³ τοῦ σωτῆρος⁴² ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν⁴³ ἐν πᾶσιν. Ἐπεφάνη **11**

γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος⁴⁵ πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα⁴⁶ ἡμᾶς **12**

ἵνα, ἀρνησάμενοι⁴⁷ τὴν ἀσέβειαν⁴⁸ καὶ τὰς κοσμικὰς⁴⁹ ἐπιθυμίας,⁵⁰

¹πρέπει, be clearly seen, be fitting. ²ὑγιαίνω, be in good health, am well. ³διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ⁴πρεσβύτης, ου, ὁ, old man. ⁵νηφαλέος, sober, temperate. ⁶σεμνός, honorable, dignified. ⁷σώφρων, self-controlled, sensible. ⁸ὑπομονή, ἡς, ἡ, endurance, perseverance. ⁹πρεσβύτις, ιδος, ἡ, older woman, elderly lady. ¹⁰ὡσαύτως, likewise. ¹¹κατάστημα, τος, τό, behavior, demeanor. ¹²ἱεροπρεπής, reverent. ¹³διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ¹⁴οἶνος, ου, ὁ, wine. ¹⁵δουλόω, enslave, bring under subjection. ¹⁶καλοδιδάσκαλος, teaching what is good. ¹⁷σωφρονίζω, encourage, advise. ¹⁸νέος, new, young. ¹⁹φιλάνδρος, love for a husband. ²⁰φιλότεκνος, loving one's children. ²¹ἀγνός, pure, holy. ²²οἰκουρός, housekeeper. ²³ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ²⁴βλασφημέω, revile, blaspheme. ²⁵σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ²⁶σεαυτοῦ, yourself, of you. ²⁷παρέχω, offer, afford. ²⁸τύπος, ου, ὁ, mark, example. ²⁹ἀδιαφθορία, ας, ἡ, incorruptibility, soundness. ³⁰σεμνότης, ητος, ἡ, seriousness, dignity. ³¹ἀφθαρσία, ας, ἡ, incorruptibility, immortality. ³²ὑγιής, whole, healthy. ³³ἀκατάγνωστος, beyond reproach, uncondemned. ³⁴ἐναντίος, opposite, hostile. ³⁵ἐντρέπω, turn about, reverence. ³⁶φαῦλος, worthless, bad. ³⁷δεσπότης, ου, ὁ, master, lord. ³⁸εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ³⁹ἀντιλέγω, speak against, oppose. ⁴⁰νοσφίζω, rob, set apart. ⁴¹ἐνδείκνυμι, show forth, show. ⁴²σωτήρ, ἡρος, ὁ, savior, deliverer. ⁴³κοσμέω, adorn, put into order. ⁴⁴ἐπιφαίνω, appear, shine. ⁴⁵σωτήριος, saving, bringing salvation. ⁴⁶παιδεύω, teach, educate. ⁴⁷ἀρνεόμαι, deny, repudiate. ⁴⁸ἀσέβεια, ας, ἡ, ungodliness, impiety. ⁴⁹κοσμικός, earthly, worldly. ⁵⁰ἐπιθυμία, ας, ἡ, desire, passion.

σωφρόνως¹ καὶ δικαίως² καὶ εὐσεβῶς³ ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, ¹³
 προσδεχόμενοι⁴ τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν⁵ τῆς δόξης τοῦ
 μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος⁶ ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ¹⁴
 ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται⁷ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας,⁸ καὶ καθαρίσῃ⁹
 ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον,¹⁰ ζηλωτὴν¹¹ καλῶν ἔργων.

Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε¹² μετὰ πάσης ἐπιταγῆς.¹³ Μηδεὶς ¹⁵
 σου περιφρονεῖτω.¹⁴

Ὑπομίμησκε¹⁵ αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι,¹⁶ πειθαρχεῖν,¹⁷ ³
 πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοιμούς¹⁸ εἶναι, μηδένα βλασφημεῖν,¹⁹ ²
 ἀμάχους²⁰ εἶναι, ἐπεικεῖς,²¹ πᾶσαν ἐνδεικνυμένους²² πραότητα²³ πρὸς
 πάντας ἀνθρώπους. Ἦμεν γὰρ ποτε²⁴ καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι,²⁵ ἀπειθεῖς,²⁶ ³
 πλανώμενοι,²⁷ δουλεύοντες²⁸ ἐπιθυμίαις²⁹ καὶ ἡδοναῖς³⁰ ποικίλαις,³¹ ἐν
 κακίᾳ³² καὶ φθόνῳ³³ διάγοντες,³⁴ στυγητοί,³⁵ μισοῦντες³⁶ ἀλλήλους. Ὅτε ⁴
 δὲ ἡ χρηστότης³⁷ καὶ ἡ φιланθρωπία³⁸ ἐπεφάνη³⁹ τοῦ σωτῆρος⁶ ἡμῶν
 θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ ⁵

¹ σωφρόνως, soberly, sensibly. ² δικαίως, righteously, justly. ³ εὐσεβῶς, in a godly manner, piously. ⁴ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁵ ἐπιφάνεια, ας, ή, appearance, appearing. ⁶ σωτήρ, ήρος, ό, savior, deliverer. ⁷ λυτρώω, ransom, liberate. ⁸ ἀνομία, ας, ή, lawlessness, iniquity. ⁹ καθαρίζω, cleanse, make clean. ¹⁰ περιούσιος, chosen, special. ¹¹ ζηλωτής, οὔ, ό, Zealot, zealot. ¹² ἐλέγχω, convict, reprove. ¹³ ἐπιταγή, ής, ή, command, commandment. ¹⁴ περιφρονέω, disregard, look down on. ¹⁵ ὑπομιμνήσκω, remind, remember. ¹⁶ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ¹⁷ πειθαρχέω, obey authority, obey one in authority. ¹⁸ ἐτοιμος, ready, prepared. ¹⁹ βλασφημέω, revile, blaspheme. ²⁰ ἀμαχος, uncontentious, peaceable. ²¹ ἐπεικής, yielding, gentle. ²² ἐνδείκνυμι, show forth, show. ²³ πραΰτης, mildness, gentleness. ²⁴ ποτέ, once, at some time. ²⁵ ἀνόητος, foolish, thoughtless. ²⁶ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ²⁷ πλανάω, deceive, lead astray. ²⁸ δουλεύω, serve, am a slave. ²⁹ ἐπιθυμία, ας, ή, desire, passion. ³⁰ ήδονή, ής, ή, pleasure, lust. ³¹ ποικίλος, varied, manifold. ³² κακία, ας, ή, malice, evil. ³³ φθόνος, ου, ό, envy, grudge. ³⁴ διάγω, spend one's life, live. ³⁵ στυγητός, hateful, loathsome. ³⁶ μισέω, hate, detest. ³⁷ χρηστότης, ητος, ή, goodness, kindness. ³⁸ φιλανθρωπία, ας, ή, (loving) kindness, love for mankind. ³⁹ ἐπιφαίνω, appear, shine.

τὸν αὐτοῦ ἔλεον¹ ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ² παλιγγενεσίας³ καὶ
 ἀνακαινώσεως⁴ πνεύματος ἁγίου, οὗ ἐξέχεεν⁵ ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως,⁶ διὰ 6
 Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος⁷ ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες⁸ τῇ ἐκείνου χάριτι, 7
 κληρονόμοι⁹ γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ 8
 περὶ τούτων βούλομαι¹⁰ σε διαβεβαιοῦσθαι,¹¹ ἵνα φροντίζωσιν¹² καλῶν
 ἔργων προϊστασθαι¹³ οἱ πεπιστευκότες θεῷ. Ταῦτά ἐστιν τὰ καλὰ καὶ
 ὠφέλιμα¹⁴ τοῖς ἀνθρώποις: μωρὰς¹⁵ δὲ ζητήσεις¹⁶ καὶ γενεαλογίας¹⁷ καὶ 9
 ἔρεις¹⁸ καὶ μάχας¹⁹ νομικὰς²⁰ περιῖστασο:²¹ εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς²² καὶ
 μάταιοι.²³ Αἰρετικὸν²⁴ ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν²⁵ νουθεσίαν²⁶ 10
 παραιτοῦ,²⁷ εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται²⁸ ὁ τοιοῦτος, καὶ ἀμαρτάνει,²⁹ ὧν 11
 αὐτοκατάκριτος.³⁰

Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν³¹ πρὸς σε ἢ Τυχικόν,³² σπουδάσον³³ ἐλθεῖν πρὸς με 12
 εἰς Νικόπολιν:³⁴ ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.³⁵ Ζηνᾶν³⁶ τὸν νομικὸν 13
 καὶ Ἀπολλῶν³⁷ σπουδαίως³⁸ πρόπεμψον,³⁹ ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπη.⁴⁰ 14
 Μανθανέτωσαν⁴¹ δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι⁴² καλῶν ἔργων προϊστασθαι¹³ εἰς
 τὰς ἀναγκαίαις⁴³ χρείας,⁴⁴ ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.⁴⁵

¹ ἔλεος, οὐς, ὁ, pity, mercy. ² λουτρόν, οὗ, τό, bath, washing. ³ παλιγγενεσία, ας, ἡ, renewal, rebirth. ⁴ ἀνακαινώσις, εως, ἡ, renewal, renewing. ⁵ ἐκχέω, pour out, shed. ⁶ πλουσίως, richly, abundantly. ⁷ σωτῆρ, ἥρος, ὁ, savior, deliverer. ⁸ δικαιώω, justify, pronounce righteous. ⁹ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ¹⁰ βούλομαι, wish, will. ¹¹ διαβεβαιόμαι, speak confidently, insist. ¹² φροντίζω, be intent on, be careful about. ¹³ προϊστημι, rule. ¹⁴ ὠφέλιμος, useful, profitable. ¹⁵ μωρός, foolish, stupid. ¹⁶ ζητήσις, εως, ἡ, debate, controversy. ¹⁷ γενεαλογία, ας, ἡ, genealogy. ¹⁸ ἔρις, ιδος, ἡ, strife, contention. ¹⁹ μάχη, ης, ἡ, fight, conflict. ²⁰ νομικός, pertaining to the law. ²¹ περιῖστημι, stand around, avoid. ²² ἀνωφελής, unprofitable, useless. ²³ μάταιος, vain, useless. ²⁴ αἰρετικός, factious, causing division. ²⁵ δεύτερος, second. ²⁶ νουθεσία, ας, ἡ, admonition, instruction. ²⁷ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ²⁸ ἐκστρέφω, turn aside, pervert. ²⁹ ἀμαρτάνω, sin. ³⁰ αὐτοκατάκριτος, self-condemned. ³¹ Ἀρτεμᾶς, ᾶ, ὁ, Artemas. ³² Τυχικός, οὗ, ὁ, Tychicus. ³³ σπουδάζω, hasten, be eager. ³⁴ Νικόπολις, εως, ἡ, Nicopolis. ³⁵ παραχειμάζω, winter, pass the winter. ³⁶ Ζηνᾶς, ᾶν, ὁ, Zenas. ³⁷ Ἀπολλῶς, ὁ, Apollos. ³⁸ σπουδαίως, with haste, diligently. ³⁹ προπέμπω, send before, send forth. ⁴⁰ λείπω, leave, leave behind. ⁴¹ μανθάνω, learn, ascertain. ⁴² ἡμέτερος, our, our own. ⁴³ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ⁴⁴ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ⁴⁵ ἄκαρπος, unfruitful, barren.

Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας¹ ἡμᾶς ἐν 15
πίστει.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

¹ φιλέω, love, kiss.